

KÜLÖNFÉLÉK.

A vadászati védegyelet új elnöke. A vadászati védegyelet közgyűlése május hó 17-én az elhunyt gr. Nádasdy Ferencz helyébe Eszterházy Miklós herczeget választotta elnökévé. Alelnökké újból kálnoki Bedő Albert ny. államtitkárt választotta a közgyűlés.

Borsod, Gömör, Heves vármegyék erdészeti egyesületének közgyűlése május hó 24. és 25-én folyt le Krasznahorkaváralján, illetőleg gróf Andrássy Géza szulovai vadászkastélyában, az egyesület körülbelül 55 tagjának részvétele mellett.

A Rozsnyón gyülekező tagok, kísérve a közigazgatás több képviselőjétől, kocsikon mindenekelőtt Andrássy Francziska grófnőnek mauzoleumát keresték fel, amelyben az egyesület a jótékony-ságáról híres, nemeslelkű halott koporsójára koszorut helyezett. E kegyeletes tény után a társaság Krasznahorka ősrégi várába vonult, melynek megtekintése után annak egyik termében a közgyűlés kezdetét vette. Az elnökség betegség és más okokból akadályozva lévén a megjelenésben, a közgyűlés tagjai ad hoc elnöknek Csaszókóczy Károly herczegi erdőmestert választották meg. A megjelent vendégek és képviselők üdvözlése és az ülés formáságainak elintézése után felolvasásra került Podhradszky András elnök levele, amelyben betegségére való hivatkozással elnöki tisztéről lemond. A közgyűlés azonban a lemondást csupán a jelen ülésre vonatkozólag vette tudomásul és elhatározta, hogy az egyesület elnökét tisztének további megtartására kéri fel.

A titkári jelentésből, mely ezután felolvasásra került, kiemeljük, hogy az egyesület az orvvadászat megfékezése érdekében a földmivelésügyi miniszterhez feliratot intézett, továbbá a községekre vonatkozó 1886. évi XXII. t.-cz. módosítása iránt is mozgalmat indított, amelyet az Országos Erdészeti Egyesület is támogatott; a megyei erdőstatisztikák összeállítása végett kérdőíveket bocsátott ki az egyesület, melynek taglétszáma 129, ebből 13 alapító és 116 rendes tag, vagyona 5414 K.

A titkár és pénztáros jelentésének tudomásulvétele után *Mayer Géza* urad. erdőmester érdekesen ismertette Andrássy Dénes gróf hitbizományi erdőbirtokának gazdasági viszonyait.

Ezt követően Elek István m. kir. főerdész terjesztette be indítványát a birtokrendezési törvényjavaslat módosítása tárgyában, amelylyel lapunk más helyén foglalkozunk.

Azután *Dénes* Géza urad. erdőfelügyelő mutatott be egy új szert, amelylyel a házi gomba ellen feltűnő sikerrel védekezett s amelynek áruba bocsátása közelebbről várható.

Végül Szénássy Béla hercegi erdőrendező ismertette mérőasztalát, mire a közgyűlés megszakított és a társaság a várhegy alatti erdőben felállított pavillonban ebédhez ült, amelyen a házigazda szerepét Szulyovszky István urad. kormányzó vitte.

Következő napon, május 25-én a társaság Rozsnyóról Betlérén át gróf Andrássy Géza szulovai vadászkastélyához rándult ki, amely gyönyörű fekvésű helyen, a Sajó és Gölnicz vizválasztóján épült, mintegy 900 m magasságban. Utközben alkalmunk volt látni a vadkárok elleni sikeres védekezést, amely a csemeték csucsának az ott előforduló igen erősen tapadó vörös agyagból, marhavérből és trágyaléből készült keverékével való bekenéséből áll és már hosszabb idő óta jónak bizonyult, úgy hogy jelenleg elegendő a fiatalosok széleit így védeni mintegy 200 lépés szélességben. A vad elriad az undorítóan büzös keverékkel bekent csemetéktől.

A vadászkastély egyik termében Hering Samu hercegi erdőmester elnöklése mellett befejezést nyert a közgyűlés, melynek során *Gintner* Bálint urad. főerdész érdekesen ismertette Andrássy Géza gróf uradalmának gazdasági viszonyait. A közgyűlést közösbéd követte, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

Május hó 26-án a közgyűlés tagjai megtekintették a gömöri faipar r.-t. pelsőczy ipartelepét (fűrész, asztalosműhely, hordógyár), az özörényi cellulozegyárat és az aggteleki cseppkőbarlangot, hazánk e kevésbé látogatott természeti nevezetességét.

Erdei kihágások után megítélt kár és kártérítési összegeket az erdőbirtokosok el nem engedhetik. Sajnos, nagyon is ismeretes, némely — az 1898. évi XIX. t.-cikk II. czime alá tartozó — erdőbirtokosnak a törvényes rendelkezések elleni ellenszenvé. Ennek különféle alaku megnyilatkozásáról már ezen lapokban is többször volt szó. Képzeltetlen utakon és módokon — sokszor

igen rafinált alakban — igyekeznek a rendeletek végrehajtását illuzóriussá tenni.

Igy az erdei kihágások eseténél a kihágó birtokossági tagokat nemcsak nem üldözik, hanem tőlük telhetőleg védik, az eseteket eltitkolják s az erdővédszemélyzetnek bizony nagy fáradtság, utánjárás s veszélyekkel kell megküzdeniök, hogy némi eredményt érjenek el.

Udvarhely vármegyének oklándi járásában már odáig fajult a helyzet, hogy védszemélyzetet nem is kapni. Mert alig egy-két feljelentés után, nemcsak testi épségében, de kis vagyontárában, lakóházában is megkárosítják, uton-utfélen rágalmazzák, becsületében sértegetik, — röviden szólva — elüldözik. Csak a közelmúltban kénytelen volt az erd. bizottság egy község erdőbirtokosait azzal megfenyegetni, hogy amennyiben a legujabban beállított erdőőrrel szemben is a fentiekhez képest bánnak el, kénytelen lesz a bizottság költségükre 2, sőt szükség esetén 3—4 ört felállítani, kik együttesen képesek lesznek magokat s hozzátartozóikat megvédeni.

Az erdei kihágások terén, a többi megyékben is, igen szokásos mód a kihágók lehető védelmezése s a törvényes rendelkezések kifigurázása érdekében, hogy a birtokosságok, a nagynehezen elcsipett s elmarasztalt tetteseknek, a kirótt kár és kártérítési összegeket egyszerűen elengedik. Természetes, hogy ezen körülmény már magában erős, ugyszólván „erkölcsi“ bázisul szolgál az illetőknek aziránt, hogy mesterségüket továbbra is lelkiismeret nélkül gyakorolják.

Ezen visszaélések lehető megszüntetésére Udvarhely megye erdészeti bizottsága a következő véghatározatot volt kénytelen kiadni:

Tárgy: Homoródi járás főszolgabirája 1907. évi 43. sz. alatti jelentésével kérdést intéz aziránt, hogy a jogerős ítéletekkel kirótt erdei kár és kártérítési összegeket az erdőtulajdonos közbirtokosságok elengedhetik-e a kihágóknak.

Véghatározat.

Miután az erdőbirtokos közbirtokosságoknak, a rendes évi vágások fatömegén túlterjedő anyagokkal, az 1898. évi XIX. t.-cz.

31. §. és az 1879. évi XXXI. t.-cz. 20. §. alapján, rendelkezési joguk nincsen;

az erdei kihágások faanyagai pedig ilyen, azaz az önkényszerű rendkívüli fahasználat anyagainak jellegével birnak és az ily használatok az 1879. évi XXXI. t.-cz. 69—114. §§-ainak rendelkezései szerint büntetendő cselekményt képeznek, következőleg a közbirtokosságok s egyáltalában az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-ban megnevezett erdőbirtokosok, az erdei kihágások után kihasznált faanyagok után megítélt kár és kártérítési összegeknek elajándékozására, vagyis az erdők faanyagának elidegenítését előmozdító cselekmények támogatására, az 1898. évi XIX. t.-cz. 30—31. §§-ból folyólag és az 1879. évi XXXI. t.-cz. 52., 53. és 56. §§-aiban előírt következmények terhe alatt nem jogosítottak és amennyiben az ilynemű határozataik jogerőre emelkednek, avagy végrehajtást nyernek, ellenük, az 1879. évi XXXI. t.-cz. 55. §. szerint, az erdőrendészeti áthágás megindítása végett, a fellejentsés, a törvény 62. §-a értelmében, bárki, de különösen a kezelő erdőgondnokság által haladéktalanul megteendő.

Ezen véghatározat, a vármegye hivatalos lapjában történő közzététel céljából, kiadatik a vármegye alispánjának, stb.

Craus Géza.

Az apáczalepke az ausztriai tartományokban. Az apáczalepke elterjedésének s károsításának korlátozása érdekében kibocsátott felhívás mint szálló ige tartja az osztrák erdőgazda közönséget és különösen a túlevelű erdők birtokosait folytonos izgalomban. A cs. k. földmívelési miniszterium 1907. évi február hóban szakértő biztosokat nevezett ki, kiknek az volt feladatuk, hogy azokban a közigazgatási kerületekben, ahol 1906. évben az apáczalepke megjelenése észlelhető volt, a megtámadott erdőterületeket bejárják és az említett rovar fellépéséről, terjedéséről és az okozott károkról kimerítő jelentést tegyenek.

A beérkezett és az osztrák erdészeti szaklapokban is közzétett jelentések szerint ez a lepke a cseh és sziléziai határvonalon át a morva tartományokban lépett fel délnyugati irányban egész Magyarország határáig terjedve; a Kis-Kárpátok mentén Pozsony megyében a holcsi és sasvári cs. k. uradalomban, nemkülönben gróf Pálffy malaczkai erdőbirtokában is előfordult.

Tekintettel az 1906/1907. évi hosszú télre, a hernyók csak április végével jelentek meg és egész június végéig a rágás különös aggodalmat nem okozott, csakis július első felében volt tapasztalható, hogy a rovar rohamosan terjed és a falás nagyobb mérvű, mint a múlt években. A lepkék repülése július 15-ike körül vette kezdetét és augusztus 5-ig tartott. Ezalatt az idő alatt elpusztítottak gyűjtés útján: Bokowitz, Budwitz, Datsitz, Gaya, Mezeritsch és Littau közigazgatási kerületben összesen 6·5 millió lepkét. Világító tüzek segítségével elpusztítottak: Olmütz, Prosnitz, Römerstadt, Sternberg, Trebits és Trübau közigazgatási kerületben összesen 4·59 millió lepkét. A pusztított lepkéknek mintegy 25⁰/₀-a nőstény, a többi him volt. A rajzás a 30—60 éves állabokban volt a legnagyobb és főképen a luczfenyő állabokban. Kisebb mértékben az ezen erdőkben előforduló bükkösökben is volt észlelhető. A kopaszra rágott erdőterületből Neuwürtt járásban 40 kat. holdat, Spaltzer járásban 6. kat. holdat tarra vágattak, a használható faanyagot kiszállították, a visszamaradt galyat és fakérget pedig a helyszínen elégették. A tarra vágott területeket enyvezett rudak segítségével a szomszédos állaboktól elszigetelték. *Philippi* biztos erre vonatkozó előadásában kiemeli, hogy az apácarovar pusztítására eddig alkalmazott eszközök és eljárások többnyire csak az erdész lelkiismeretének megnyugtatására szolgálnak és kielégítő eredményre nem vezetnek. Ennek bebizonyítására felhossa azt, hogy a felügyeletére bízott egyik erdőgondnokságban az 1905. évben apáczalepke által megtámadt fenyő állabnak egy részét enyvgyűrűvel, fogóárokkal, világító tüzekkel látták el és a lepkét szorgalmasan szedették, holott a másik erdőgondnoksági kerületben, ahol szintén nagy számban lépett fel ez a rovar, semmi sem történt. Az 1906-ik év tavaszán mind a két erdőterületről az apáczalepke végkép eltűnt, annak a tanuságául, hogy e rovar további elterjedését nem a tetemes költséggel járó enyvezés és a lepke szedése, hanem a természet maga akadályozta meg. Kezelő erdőtisztnek ily esetekben tehát főfeladata marad az anyatermeszethnek ezt a szabályozó, illetőleg gátló működését tanulmányozni és azt a szerzett tapasztalatok alapján támogatni. Ezt leghathatósabbán azáltal érjük el, ha a tiszta lucz fenyő állabok helyett vegyes állabokat nevelünk, azokat többszöri áterdőlés és

tisztítás által minden, a rovarok szaporítását elősegítő anyagtól megszabadítjuk, a rovarokat pusztító madarak és állatok védelmét minden irányban érvényesíteni igyekszünk és végre a hangyák és más hasznos rovarok szaporodását akadályozó enyvygürüztést lehetőleg mellőzzük.

A cs. k. földmívelési miniszteriumban a beérkezett jelentések folytán megtartott f. évi február havi értekezleten kiküldött biztosoknak a következő kérdéseket adták fel beható tanulmányozás és jelentéstétel végett: 1. az apáczahernyó biológiájában mely tünetmények észlelhetők; 2. mely állatok, mely fanemek és mely tenger szint feletti magasságban lettek ezen rovar által főképp megtámadva, 3. mely arányu volt a rajzás az egyes fanemeket és azok korát is tekintve; 4. mely nagy volt az a terület, melyben ezen rovarnak fellépése észleltetett, mely eredménye volt a pusztításra alkalmazott módszereknek és mely nagyok a felmerült költségek; 5. szükségesnek tartják-e azokat a területeket, melyeken ez a rovar a múlt évben pusztított, újból felülvizsgálat alá venni és a közgazgatási hatóságok közbenjárásával nyilvántartani. Az eddigi közleményekből arra lehet következtetni, hogy azok az évek a legveszedelmesebbek, melyekben csak kevés apáczahernyó volt látható, miután a pusztító darazsak és hasznos rovarok hiányában ezen rovarnak rohamos szaporodását, a következő évben csakis a lepkék rajzásából lehet megállapítani, kivéve, ha rendkívüli hűvös és nedves tavaszi időjárás a hernyók kikelését meg nem akadályozta.

Kallina.

Halálozások. *Küzdý* Árpád m. kir. főerdész, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, Sümegen, életének 39. évében, *Horváth* Gyula nyugalmazott erdőmester pedig Váczon, életének hatvanegyedik esztendejében meghalt. Béke hamvaikra!

